

Vydanie poštovej známky „Významné osobnosti Slovenského národného divadla“

Bratislava 24. júna 2025

Slovenská pošta dnes vydáva poštovú známku s názvom „Významné osobnosti Slovenského národného divadla“. Vzdáva tak hold šiestim výrazným hercom, ktorí formovali tvár slovenského divadelníctva v 20. storočí. Znáмка s nominálnou hodnotou 4,00 € je zaradená do emisného radu významných osobností kultúrneho života Slovenska.

Poštová známka má rozmery 54,4 × 44,4 mm vrátane perforácie a je vydaná vo forme hárčeka s jednou známkou. Známkou vytlačila spoločnosť Tiskárna Hradištoko kombinovanou technikou oceľotlače a ofsetu. Jej hlavným motívom je historická budova Slovenského národného divadla v Bratislave, postavená v roku 1886 architektmi Fellnerom a Helmerom.

Hárček obohacuje socha Ganyyméda od Viktora Tilgnera, ktorá dominuje fontáne pred divadlom, a scéna z divadelného predstavenia s hercami na javisku. Osobitné miesto na hárčeku patrí portrétom šiestich legend Slovenského národného divadla: Karol L. Zachar, Mikuláš Huba, František Dibarbora, František Zvarík, Viliam Záborský a Július Pántik – hercov, ktorých výnimočný talent a osobnostné črty nezmazateľne ovplyvnili vývoj slovenského herectva.

Súčasťou emisie je aj obálka prvého dňa (FDC) s domicilom Bratislava a dátumom 24. 6. 2025. Motívom prítláče na FDC je alegorická socha z priečelia historickej budovy SND. FDC pečiatka nesie výtvarný motív dvoch divadelných masiek – úsmevu a hnevu, tradičných symbolov dramatického umenia. Celú sériu – vrátane známky, hárčeka, FDC, prítláče a pečiatky – výtvarne a rytinársky pripravil akad. mal. Rudolf Cigánik.

V rovnaký deň Slovenská pošta vydáva aj príležitostnú tlač s odtlačkom tlačovej dosky hárčeka tejto emisie. Vytlačená je technikou oceľotlače z plochej platne spoločnosťou Tiskárna Hradištoko. Príležitostná tlač je číslovaná na spodnom okraji a jej autorom je rovnako akad. mal. Rudolf Cigánik.

Pocta výnimočným umelcom

Týmto vydaním si Slovenská pošta uctieva výnimočných umelcov a zároveň pripomína viac ako storočnú históriu profesionálneho divadelníctva na Slovensku. Začiatok profesionálnej éry našej divadelnej kultúry sa datuje otvorením Slovenského národného divadla v marci 1920. I keď sa v porovnaní s okolitými národmi nemôžeme chváliť dlhou tradíciou, slovenské divadelníctvo dobehlo zameškané, dosiahlo zásadné méty i medzinárodné úspechy. Veľkú zásluhu na tom majú aj herci. V každom historickom období tu pôsobili výrazné osobnosti, ktorých umenie znateľne zviditeľňovalo mladé slovenské scény.

Jednou z najsilnejších generácií bola skupina hercov a herečiek, ktorí nastúpili do činohry Slovenského národného divadla na prelome 30. a 40. rokov ako absolventi Hudobnej a dramatickej akadémie pre Slovensko (od roku 1941 Štátne konzervatórium), vtedy jedinej slovenskej školy na výučbu herectva.

František Dibarbora (1916 – 1987) disponoval jedinečným komediálnym talentom prirodzene sa pohybujúcim v bohatom spektre tohto žánru, od hrubozrnnej grotesky až po salónny konverzačný humor, no v neskoršom veku poukázal aj na tragickú tvár svojho herectva.

Karol L. Zachar (1918 – 2003), ktorý sa vďaka suchému chrapľavému hlasu a zrelému výzoru zafixoval ako predstaviteľ stareckých rolí, sa od polovice štyridsiatich rokov etabloval ako výtvarník, no najmä ako špecifický režisér. Ďalšie tri desaťročia zásadne formoval profil povojnového slovenského divadelníctva.

Melodický hlas a graciózny výraz predurčil Mikuláša Hubu (1919 – 1986) pre roly kladných hrdinov veršovaných klasických drám, ochotných pre ideály položiť aj vlastný život.

Podobne aj u Viliama Záborského (1920 – 1982) bol hlas dominujúcim výrazovým prostriedkom. Jeho typom sa stali muži silného gesta – charizmatickí rezonéri, intelektuáli či aristokrati, ale postupom rokov aj ich presné opaky – ľudia živočíšnej podstaty.

Talent Františka Zvaríka (1921 – 2008) sa presadil ako v činohre, kde ho režiséri videli najmä v úlohách bonvivánov užívajúcich si dary života, ako aj v opere, kde vďaka dramatickému basu vytvoril zásadné kreácie klasického repertoáru.

Zemité naturel Júliusa Pántika (1922 – 2002) inklinoval najmä k úlohám dobrosrdečných altruistov, autoritatívnych rebelantov a ľudových mudrcov zo slovenskej i svetovej klasiky.

Šesť umelcov, šesť talentov, šesť farieb bohato kolorovaného slovenského herectva.